

О. Ольжич

Сценарій усного журналу

„Ціною власного життя він прокладав шлях до свободи”
(до 100-річчя від дня народження Олега Ольжича)

Ведуча: Любі друзі! На сторінках усного журналу сьогодні звучить ім'я українського поета Олега Ольжича. У цьому році ми відмічаємо 100-річчя від дня його народження.

Перша сторінка журналу: Життєвий шлях поета.

«Ви вийшли, невнані, із темряви дор...»
Позначити шлях до перемоги

Такими словами охарактеризував стиль і життя їх сам Ольжич.

Читець 1: 1939 р. поет взяв участь у проголошенні Карпатської України. Він – один із керівників і оборонців молодої держави. Але потоплена в крові Карпатська Україна впала. Згодом II Світова війна...

Читець 2: Разом з першими похідними групами ОУН Олег Ольжич вирушає в Україну і очолює націоналістичне підпілля в Києві. Тут же займається громадською діяльністю – налагодив видання газети „Українське слово” та літературного журналу „Літаври”, організував створення Спілки українських письменників, яку очолила Олена Теліга.

Читець 3: Проте хвиля українського відродження швидко пішла на спад. Уже 21 листопада 1941 р. діяльність УНР була заборонена, а з початку лютого 1942 р. розпочалися масові арешти українських активістів. Гестапівці заарештували і стратили тоді кількасот київських інтелігентів, серед яких були Олена і Микола Теліги, Іван Рогач, Петро Кошик, Орест Чемиринський та інші. Ольжичу пощастило врятуватись і він

вдруге покидає Київ.

Читець 1: Поет не боявся загинути мученицькою смертю, та й не хотів, щоб після нього в цьому божевільному і все-таки неповторному світі не залишилось нікого і нічого. Незважаючи на важкі часи він приймає рішення – одружитися.

Читець 2: Його обраницею стала молодша на 13 років дочка професора Леоніда Білецького – Катерина. Зустрівшись навесні 1940 р. Ольжич закохався, наче хлопчисько. Його дружина потім згадувала: „...я звернула увагу на його очі: сіро-зеленого кольору, блискучі, мов покриті сльозою, ласкаві, усміхнені, добрі... Однак ці очі, залежно від подій, набирали різних світлотіней, які віддзеркалювали його почування і настрої”. 2 серпня 1943 р. вони обвінчалися в церкві галицького села Яблінка Вижня. Однак, він узяв з молодої дружини слово, що до завершення війни вона триматиме це в таємниці, аби вберегти її від переслідувань.

Читець 3: Обручки молодих зберігалися в окремому конверті. Коли в червні 1944 р. Катерина зазирнула в конверт, то побачила, що обручка Ольжича почорніла...

Його арештували 25 травня 1944р., коли він вийшов з конспіративної квартири у Львові. Тортури почалися просто на місці. З гестапо в'язня перевозять до Берліна, а звідти – у табір смерті Заксенхаузен.

Читець 1: Із свідчення політв'язнів: „Ольжича привезли у фашистський табір на початку червня. Його відразу помістили до бараку суворої ізоляції... Його брали на допит кожного дня. Приводили лише на ніч або на обід”. Востаннє його забрали на допит 9 червня, а вночі занесли до камери напівмертве тіло, наступного ранку він помер.

Читець 2: Фашисти боялися Ольжича навіть мертвого, тому його тіло було наказано спалити в крематорії. Прах патріота України розвіявся у свинцевому небі Третього Рейху. О. Олесь, довідавшись про загибель сина, помер у Празі 22 липня 1944 р. А 31 липня того ж року народився син О. Ольжича, який по війні успадкував славне ім'я свого батька – Кандиба.

Третя сторінка журналу: Творчий доробок поета.

Ведуча: У своїй поетичній творчості та в особистому житті Ольжич виявив себе послідовним ідеалістом. На жаль, повну поетичну і наукову спадщину О. Ольжича досі не зібрано і не опрацьовано.

Читець 1: Як правило, ідеалісти відзначаються вірою в ідею. Ще юнаком увібрав у себе Олег омріяну мету – створити самостійну державу, в якій українці могли б жити вільно і розвивати свою культурну спадщину. Неабиякий вплив на формування Ольжича як поета-борця мала творчість поетів-неокласиків М. Зерова, П. Пилиповича, Є. Маланюка, Ю. Клена та ін. Пророчі вірші його стугоняють ритмом боротьби за незалежність Української держави. В одному з ранніх віршів поет стверджує, що дивиться на світ очима переконаного ідеаліста.

Читець 3: вірш „**Піхотинець**”.

Душа відділилась від тіла,

Ще там, на майдані міськім,

Врочиста така, білокрила,

Літає і в'ється над ним.

А тіло струнке і спокійне,

Ступає в холодних рядах.

Довіку його не обійме

Ні сумнів, ні згадка, ні страх.

І радісно духу дивиться,

Як тіло тяга кулемет,

Стискає гарячу рушницю

І вперто повзе наперед.

Читець 2: Три поетичні збірки лишив по собі О. Ольжич, дві з яких – „Рінь” і „Вежі” – вийшли друком ще за життя поета, а третя – „Підзамча” – побачила світ лише в 1946 р., після його смерті.

Читець 3: У першій збірці „Рінь”, що вийшла друком у Львові 1935 р., переважають мотиви праісторії людства, античної Греції і Риму. Для поета не так важлива зовнішня декорація давніх епох та культур, як їхня духовність, розвиток людини. Щоб бачити майбутнє, треба дивитись у минуле. У минулому поет намагається відшукати вічні і незмінні основи буття, на які б мала спиратися людина – творець історії.

Читець 1:

Є незмінна земля, і усе на ній зміна невпинна,

Золоте – на світанні, за дня вітряного – срібляне,

Мідь розтоплена – озеро в надвечірніх годинах,

І застигле залізо – вночі, у холодних туманах.

...І в дужих карбах людське неспокійне і жадібне серце.

І для нього судився довічний посівний коло біг.

Читець 2: Хоч би про що Ольжич не писав, у всьому – в образах, ситуації, мові – відчував знання історії людства. Зі сторінок цієї історії митець вибрав ті, що стверджують зміну епох і володінь, занепад культур, химерну долю завойовників.

Читець 1: Друга збірка О. Ольжича „Вежі” (1940 р.) своєю назвою визначає вершини духовності, яка породжує енергійне рішення і дію, пориви до героїзму. З прадавнього минулого поет переходить у ХХ століття і потрапляє у вир смертельної боротьби. Закони цієї боротьби вимагають чину, конкретної дії, а не нарікання на нещасну долю.

Читець 3:

І ми будемо гідні, не слави й похвали,

Учину, що горами руха!

Гранати, петарди, живий арсенал

Із плоті розкутого духа.

Читець 2: Вірші, що увійшли до цієї збірки відображають події, що відбувалися в окупованій Польщею Галичині у 20-30 рр. Поема „Городок 32”, написана в 1933 р. по гарячих слідах, є героїчною хронікою, реквієм жертвам тогочасного терору і водночас вболівання над політичною несвідомістю людей.

Читець 3: Ще одна поема, що заслуговує уваги, „Незаному воякові” композиційно складає другу частину „Веж”. Цикл ідейно поглиблює попередню поему, складає віршовану історію галицького революційного підпілля. Усі 32 частини пронизані героїчним поривом, кожна поглиблює і доповнює попередню.

Читець 1: Третя збірка Ольжича – „Підзамча”, була видана після його трагічної загибелі. Поет ще встиг переглянути її та підготувати до друку, проте з виданням не спішив. Тематикою віршів він схиляється до неокласиків. У творах відчутна гармонія думки і почуття, урівноваження настрою.

Читець 3:

Ясне мерехтіння кіна,

Прах, що зринає вгору,

Ти вічна й одна, людина,

Дитя землі і простору.

Ні мертво каміння міста,

Ні мертва сила машини

Твоєї сили не стисне,

Пориву твого не спинить.

Читець 1: Художня спадщина Ольжича кількісно невелика, але значима своїм духовним зарядом, чиста і правдива, сповнена героїзму і вишуканого класицизму, просякнута ідеєю створення вільної української держави.

Читець 2: Забути О. Ольжича не маємо права: він дає нам ключ до розуміння нашого нелегкого національного буття. Він приніс у жертву національній справі власне життя.

Читець 3:

Пошли мені, молюся, дар один:

В ім'я її прийняти мужньо муки

І в грізні дні залізної розплати

В шинелі сірій вмерти від гранати.

Ведуча: Прикладом героїчного типу людини і поета, незламного борця за волю свого народу, увійшов в історію української літератури сам Олег Ольжич. Ціною власного життя він прокладав шлях до свободи.

Список використаних джерел

- Бухало Г. Олег Ольжич: Викарбовані в історію Рівного навечно / Г.Бухало //Сім днів. – 2002. – 6 верес. – С. 9.
- Крупиненко В.М. Письменники Празької школи: У.Самчук, О.Ольжич /В.М.Крупиненко //Вивчаємо українську мову та літературу. – 2006. – № 10. – С. 20-30.
- Олег Ольжич //Дивосвіт „Веселки”: Антологія літератури для дітей та юнацтва: В. 3-х т. Т. 2. – К., 2005. – С. 277.
- Ольжич Олег //Енциклопедія українознавства для школярів і студентів. – Донецьк, 1999. – С. 294.
- Ольжич Олег /Жулинський М. Олег Ольжич і Олена Теліга. – К., 2001. – С. 7-32.
- Ольжич Олег //Провідники духовності в Україні: Довідник. – К., 2003. – С. 279-280.
- Сила віри в поезії О.Ольжича //Славутич Я. Меч і перо. – К., 1992. – С. 383-386.
- Солод Ю. Лицар української державності: (Життя і поезія О.Ольжича) /Ю.Солод //Українська мова та література. – 2000. – № 21. – С. 4-8.
- Соя Б. Сильні духом: Олег Ольжич і Олена Теліга – поети і герої /Б.Соя //Дивослово. – 2005. – № 4. – С. 14-21.
- Червак Б. Героїчність духу: (Поет і лицар Олег Ольжич) /Б.Червак //ОУН: минуле і майбуття. – К., 1993. – С. 76-81.
- Шпак В.П. Олег Ольжич (Олег Кандиба) /В.П.Шпак //Гроно нездоланих співців. – К., 1997. – С. 212-226.
- Яремчук Т. Україно, духмяний дивоцвіте; Через терни йшов до тебе Ольжич стільки літ /Т.Яремчук //Укр. мова і літ. в шк. – 2001. – № 3. – С. 25-27.